

Helse- og omsorgskomiteen

Vår ref.:
BJ

Deres ref.:

Dato:
14. september 2026

Teknas innspill til Dokument 8:208 S (2025-2026) – rekruttering av bioingeniører

Tekna er fagforeningen for 120 000 naturvitere og teknologer. Våre medlemmer har høyere utdanning på master- og doktorgradsnivå og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Tekna mener at tiltak for å dekke laboratorienes framtidige kompetansebehov må bygge på en helhetlig vurdering. Tekna anerkjenner behovet for målrettede tiltak for å utdanne, rekruttere og beholde bioingeniører. Samtidig må økt utdanningskapasitet kombineres med bedre oppgavedeling, teknologisk utvikling og aktiv bruk av komplementær kompetanse innen blant annet biomedisin, molekylærbiologi, bioteknologi, kjemi, statistikk og farmasi.

Tekna viser til både Helsepersonellkomisjonens rapport, til Helsepersonellplanen som ble fremlagt i juni og til arbeidet i helsereformutvalget hvor man gjennomgående er opptatt av oppgavefordeling mellom personell med ulike kvalifikasjoner.

Helsetjenestens kompetansebehov

Tekna deler forslagsstiller beskrivelse av den reelle mangelen på bioingeniører. Det er behov for å sette inn ulike tiltak for å bedre den situasjonen vi står i i dag i helsetjenesten. Tekna vil derfor støtte følgende tiltak:

- Sikre tilstrekkelig utdanningskapasitet og tilgang på praksisplasser for bioingeniørstudenter.
- Sørge for bedre muligheter for desentraliserte utdanningsløp og rekruttering utenfor de største byene.
- Gjennomføre en systematisk vurdering av oppgavedelingen mellom bioingeniører og andre faggrupper i laboratoriene.
- Bygge gode fagmiljøer, sikre kompetanseutvikling og gi karriereveier som bidrar til å beholde medarbeidere.

- Ta i bruk automatisering og teknologi som frigjør kapasitet, uten at behovet for faglig kompetanse undervurderes.

Utviklingen innen presisjonsmedisin, molekylær diagnostikk, genetiske analyser og kunstig intelligens øker behovet for tverrfaglig kompetanse. Fremtidens kompetansebehov kan derfor ikke vurderes utelukkende ut fra dagens profesjonsgrenser.

Det er behov for gjennomgang av oppgavefordelingen i sykehusenes laboratorier og tilleggende oppgaver.

Høyt utdannede fagpersoner innen biomedisin, molekylærbiologi, bioteknologi, kjemi, statistikk og farmasi utgjør en sentral del av kompetansegrunnlaget i moderne laboratoriemedisin og helsetjeneste.

Bioteknologene har en kompetanse som blant annet under pandemitiden viste seg å være av stor betydning for Norges håndtering av smittesituasjonen. Den persontilpassede kreftbehandlingen kommer ingen vei uten molekylærbiologene, og nye analysemetoder for effekt av medikamenter utvikles av kjemikere i sykehusene. Biostatistikere spiller en viktig rolle innen genetikk, spesielt når man får nye teknologiske fremskritt og kan analysere stadig dypere. Farmasøyer har selvfølgelig også en viktig plass i pasientbehandlingen. Alle er viktige personellgrupper som jobber i sykehusene i dag.

Laboratoriene består med andre ord av flere komplementære faggrupper med ulik utdanning og kompetanse, og Tekna mener at oppgaver bør fordeles ut fra hvilke kvalifikasjoner som kreves for å løse oppgavene og hva man har av tilgjengelige ressurser. Rutineanalyser, avanserte laboratorieundersøkelser, metodeutvikling, kvalitetssikring, forskning og implementering av ny teknologi stiller ulike krav til kompetanse. Målet må være at man bruker den kompetansen som ligger i de ulike profesjonene på en hensiktsmessig og effektiv måte.

Tekna mener noe av svaret på mangel på bioingeniører bør skje etter en gjennomgang av oppgavefordelingen mellom laboratoriepersonell sammen med en vurdering av behov for ulike typer kompetanse i fremtidens moderne helsevesen.

Laboratoriene har behov for en bred sammensetning av kompetanse, og en gjennomgang av oppgavefordelingen kan derfor bidra til bedre ressursutnyttelse, økt kapasitet og høy kvalitet i pasientbehandlingen.

Sykehusledelsen må gjøre en kvalifisert vurdering av bruken av den kompetansen man allerede har og som er tilgjengelig. Ved rekruttering må det vurderes om det er behov for å ansette flere med bredere kompetanse.

Mangelen på helsepersonell kan ikke løses gjennom utdanning alene. Selv om utdanningskapasiteten økes, vil det ta mange år før nye kandidater er på plass i arbeidslivet. Samtidig er utdanningsinstitusjonenes kapasitet begrenset av blant annet finansiering, fagmiljøer og tilgang på praksisplasser. Det gjør det nødvendig også å vurdere hvordan eksisterende kompetanse kan tas i bruk på en mer effektiv måte og hvordan unødvendige profesjonsmessige flaskehalser kan unngås.

Tekna mener at før myndighetene iverksetter særskilte tiltak rettet mot én enkelt profesjon, må det gjennomføres en helhetlig vurdering av fremtidige kompetansebehov, oppgavefordeling og hvordan ulike profesjoner samlet kan bidra til økt kapasitet og kvalitet i helsetjenesten.